

ETKİNLİK ÖRNEKLERİYLE OKUL DIŞI ÖĞRENME: DUVARSIZ OKULLAR

Editörler

Doç. Dr. Aysel ARSLAN
Dr. Didem KAYAHAN YÜKSEL

...Geleceğın Fikirleri...

ETKİNLİK ÖRNEKLERİYLE OKUL DIŞI ÖĞRENME: DUVARSIZ OKULLAR

Editörler

Doç. Dr. Aysel ARSLAN

Dr. Didem KAYAHAN YÜKSEL

ISBN: 978-625-5531-13-1

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Sayın okuyucularımız, bandrolsüz yayınları satın almamanızı diliyoruz.

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazar(lar)ına aittir.

Yayın Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Kapak Tasarımı & Mizanpaj: Abdulkadir EMİROĞLU

Baskı: Ankara | Aralık, 2024

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizetkeyayincilik@gmail.com

Yayıncı Sertifika No: 41575

Baskı: Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1 Yenimahalle/ANKARA,
Tel.: 0 (312) 395 85 71

Matbaa Sertifika No: 47479

ETKİNLİK ÖRNEKLERİYLE OKUL DIŞI ÖĞRENME: DUVARSIZ OKULLAR

Editörler

Doç. Dr. Aysel ARSLAN

Dr. Didem KAYAHAN YÜKSEL

Yazarlar

Aysel ARSLAN

Zehra YILMAZER

Didem KAYAHAN YÜKSEL

Cengiz AĞLAR

Soner DOĐAN

Emine TUNÇER GÜNAY

Uğur BAŞBOĞAOĞLU

Mehtap ÇİFÇİ

Emine Seçil KARAMUKLU

Merve ŞEPİTCİ SARIBAŞ

Yasemin BOYACI ALTINAY

Erol YALPIR

Gülçin OFLAZ

Kübra POLAT

Oğuzhan NACAROĞLU

Engin ZABUN

Hüseyin Fatih KÜÇÜKİBİŞ

Rahmi YILDIZ

Sevda KARASEYFİOĞLU PAÇALI

Yazar, Orcid

1. bölüm

Aysel ARSLAN

Orcid ID: 0000-0002-8775-1119

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

2. bölüm

Zehra YILMAZER

Orcid id: 0009-0005-4967-2689

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Didem KAYAHAN YÜKSEL

Orcid ID: 0000-0002-0184-6070

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

3. bölüm

Cengiz AĞLAR

Orcid ID: 0000-0002-8995-6898

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

4. bölüm

Soner DOGAN

Orcid ID: 0000-0003-2013-3348

Sivas cumhuriyet Üniversitesi

Emine TUNÇER GÜNAY

Orcid ID: 0000-0002-0131-5077

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

5. bölüm

Uğur BAŞBOĞAOĞLU

Orcid ID: 0000 0001 9877 4060

İnönü Üniversitesi

6. bölüm

Mehtap ÇİFÇİ

Orcid ID: 0000-0002-5541-891X

Sivas Cumhuriyet üniversitesi,

7. bölüm

Emine Seçil KARAMUKLU

Orcid ID: 0000-0002-6010-8406

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

8. bölüm

Merve ŞEPİTCİ SARIBAŞ

Orcid ID: 0000-0001-6969-7203

Bağımsız araştırmacı

9. bölüm

Yasemin BOYACI ALTINAY

Orcid ID:0000-0001-6441-442X

MEB

Erol YALPIR

Orcid ID:0009-0002-9312-4354

MEB

10.bölüm

Gülçin OFLAZ

Orcid ID: 0000-0002-5577-712X

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Kübra POLAT

Orcid ID: 0000-0001-8060-0732

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

11. bölüm

Oğuzhan NACAROĞLU

Orcid ID: 0000-0001-8516-9152

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

12. bölüm

Engin ZABUN

Orcid ID: 0000-0001 -8132-8953

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

13. bölüm

Hüseyin Fatih KÜÇÜKİBİŞ

Orcid ID: 0000-0002-3973-2837

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Rahmi YILDIZ

Orcid ID: 0000-0001-9789-7157

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

14. bölüm

Sevda KARASEYFİOĞLU PAÇALI

Orcid ID: 0000-0002-3286-5063

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

ÖNSÖZ

Okul duvarlarının dışındaki dünyanın, öğrenme için sonsuz bir hazine olduğu bilinmekle birlikte okul dışı öğrenmenin eğitim alanındaki önemi son yıllarda öne çıkmış ve bu bağlamda yapılan araştırmaların sayısı artmıştır. Ellerinizde tuttuğunuz bu kitap, öğrenmenin okul sınırlarından bağımsız olduğunu ve hayatın her köşesinde bizi beklediğini kanıtlayan bir yolculuğu içermektedir. Unutmayın, öğrenmek bir yaşantıdır ve bu yaşantı, sınıflardan çok daha öteelerde yaşanabilir. Hayat boyu öğrenmenin kapılarını aralayacak bu kitabı okurken, keşfetmenin heyecanını yaşayacak ve öğrenmenin ne kadar eğlenceli olabileceğini göreceksiniz.

Öğrenme, sadece sınıftaki teorik bilgileri ezberlemek değildir. Asıl öğrenme, bilgiyi deneyimleyerek, yaşayarak ve hayatın içine dahil ederek gerçekleşmektedir. Geleceğin dünyasında başarılı olabilmek için öğrencilerin bilgiye ulaşmanın yanı sıra problem çözme, iletişim kurma ve yaratıcı düşünme gibi becerilere de sahip olmaları gerekmektedir. Okul dışı öğrenme, öğrencilerin meraklarını gidermelerine, farklı bakış açıları kazanmalarına ve yaratıcılıklarını geliştirmelerine olanak tanımaktadır. Bu sayede öğrenciler bilgiyi sadece tüketen bireyler olmanın çok ötesinde bilgiyi üreten ve onu kullanan bireyler haline gelmektedir.

Okul dışı öğrenme alan yazınında genel olarak müze, kütüphane, akvaryumlar, hayvanat bahçeleri, milli parklar, gökevlere, hastaneler vb. alanların öğretim ortamı olarak nasıl kullanılabilmesine yönelik bilgiler ele alınmaktadır. Bu kitapta okul dışı öğrenme ortamlarının çok boyutlu olarak ele alınmasına ve okuyuculara geniş bir perspektif sunulmasına çalışılmıştır. Kitap içeriğinde okul dışı öğrenme ortamlarının tanıtımından yapılacak etkinliklerin planlama ve değerlendirilmesine, bu ortamlarda kullanılacak etkili yöntem ve tekniklerden yapılan etkinliklerin yönetimine kadar eğitimin hemen her yönünün ele alınmasına özen gösterilmiştir. Ayrıca günümüz eğitiminin vazgeçilmez bir parçası haline gelen teknolojinin okul dışı eğitim ve öğrenme ortamlarında nasıl kullanılabilmesine yer verilerek okuyuculara örnek etkinliklerle sunulmuştur.

Okul dışı öğrenme denildiğinde bu ortamların farklı öğrenme alanlarında nasıl kullanılabilmesinin de ele alınması gerekliliğinden yola çıkılarak bu kitapta Okul Öncesi Eğitimi, Özel Eğitim, Türkçe Eğitimi, Matematik Eğitimi, Fen Eğitimi, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi alanları ayrı bölümler halinde yer almaktadır. Her bir öğrenme alanı için uygulamaya dönük örnek etkinlik planları verilerek okuyucuların zihinlerinde teorik bilgilerin somutlaştırılması amaçlanmıştır.

Sonuç olarak bu kitapta, okul dışı öğrenme ortamlarının nasıl etkili bir şekilde kullanılabilceği, öğrenme süreçlerine nasıl zenginlik katabileceği ve öğrencilerin gelişimine nasıl katkı sağlayacağı konusunda detaylı bilgiler bulacaksınız.

Öğrenme yolculuğunuzda size eşlik etmekten mutluluk duyarız.”

Doç. Dr. Aysel ARSLAN

Dr. Didem KAYAHAN YÜKSEL

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

Bölüm 1.

OKUL DIŞI ÖĞRENME VE ÖĞRETME ORTAMLARI	1
1. OKUL DIŞI ÖĞRENME VE ÖĞRETME ORTAMLARI	2
1.1. Giriş.....	2
1.2. Okul Dışı Öğrenme Ortamları	3
1.3. Okul Dışı Öğrenmenin Boyutları.....	7
1.4. Okul Dışı Eğitimin Özellikleri	7
1.5. Okul Dışı Öğrenme Ortamları	10
1.5.1. Müzeler	10
1.5.2. Bilim Merkezleri.....	11
1.5.3. Planetaryumlar (Gökevleri)	12
1.5.4. Bilim Kafeler	13
1.5.5. Hayvanat Bahçeleri.....	14
1.5.6. Akvaryumlar	16
1.5.7. Botanik Bahçeleri.....	17
1.5.8. Milli Parklar.....	19
1.5.9. Doğa Eğitimi.....	21
1.5.10. Sağlık Kuruluşları	23
1.5.11. Sanat Galerileri ve Sanatçı Atölyeleri.....	24
1.5.12. Sanayi Kuruluşları	25
1.5.13. Alışveriş Merkezleri (AVM)	26
1.5.14. Spor Merkezleri	27
1.5.15. Sivil Toplum Kuruluşları	28
1.5.16. Kütüphaneler.....	30
KAYNAKÇA.....	32

Bölüm 2.

OKUL DIŞI ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ.....	43
1. OKUL DIŞI ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ.....	44

2.1. Gezi -Gözlem	44
2.2. Müze Eğitimi	49
2.3. Drama.....	51
2.4. Deney	53
2.5. Görüşme.....	55
2.6. Ödev	56
KAYNAKÇA	59

Bölüm 3.

3. OKUL DIŞI ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ,ETKİNLİKLERİN PLANLANMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ	67
3. OKUL DIŞI ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ,ETKİNLİKLERİN PLANLANMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ	68
3.1. Giriş.....	68
3.2. Türkiye ve Diğer Ülkelerin Okul Dışı Öğrenme Etkinliği Yaklaşımları	72
3.3. Farklı Yaş Grupları ve Öğrenci Türleri için Uygun Etkinlikler	80
3.4. Okul Dışı Öğrenme Etkinliğinin Planlanması ve Uygulanması	80
3.4.1. Okul Dışı Öğrenme Etkinliği Öncesinde Yapılması Gerekenler	81
3.4.2. Etkinlik Öncesi Ailelerin Çocukları ile Yapması Gerekenler	83
3.4.3. Etkinlik Sırasında Yapılacaklar	84
3.4.4. Etkinlik Sonrasında Yapılacaklar	84
3.5. Okul Dışı Öğrenme Ortamları Etkinliğini Değerlendirme	85
KAYNAKÇA	87

Bölüm 4.

OKUL DIŞI ÖĞRENME ETKİNLİKLERİNİN YÖNETİMİ.....	93
4. OKUL DIŞI ÖĞRENME ETKİNLİKLERİNİN YÖNETİMİ.....	94
4.1. Okul Dışı Öğrenme	94
4.2. Okul Dışı Öğrenme Etkinlikleri ve Bu Etkinliklerin Yönetimi	96
4.2.1. Alan Çalışmaları ve Geziler:	96
4.2.2. Stajlar ve İş Birliği Projeleri:	99
4.2.3. Müze ve Sanat Etkinlikleri:	102
4.2.5. Spor Etkinlikleri:.....	107

4.3. Okul Dışı Etkinliklerin Yönetiminde Farklı Yaklaşımlar	110
KAYNAKÇA	114

Bölüm 5.

EĞİTİM-ÖĞRETİM TEKNOLOJİSİ VE OKUL DIŞI ÖĞRENME	121
5. EĞİTİM-ÖĞRETİM TEKNOLOJİSİ VE OKUL DIŞI ÖĞRENME	122
5.1. Eğitim-Öğretim teknolojisi	122
5.2. Okul Dışı öğrenme	130
5.3. Okul Dışı Eğitimin Özellikleri.....	133
KAYNAKÇA	150

Bölüm 6.

OKUL DIŞI ÖĞRENME ORTAMLARI İLE İLGİLİ GÜNCEL ARAŞTIRMALAR..	157
6. OKUL DIŞI ÖĞRENME ORTAMLARI İLE İLGİLİ GÜNCEL ARAŞTIRMALAR	158
6.1. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına Kuramsal Dayanak Oluşturma Çalışmaları.....	159
6.2. Araştırma Konusu Olarak Okul Dışı Öğrenme	160
6.3. Güncel Araştırmalarda Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Mekânsal Dağılımı	161
6.3.1. Bilim Merkezleri Konusunda Yapılmış İlgili Örnek Akademik Araştırmalar	161
6.3.2. Müzeler Konusunda Yapılmış İlgili Örnek Akademik Araştırmalar	161
6.3.3. Orman Okulları Konusunda Yapılmış İlgili Örnek Akademik Araştırmalar	162
6.4. Araştırma Konusu Olarak Öğretmen, Ebeveyn ve Çocuklar	162
KAYNAKÇA	166

Bölüm 7.

OKUL DIŞI ÖĞRENME ETKİNLİKLERİNİN ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLER İÇİN UYARLANMASI	173
7. OKUL DIŞI ÖĞRENME ETKİNLİKLERİNİN ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLER İÇİN UYARLANMASI	174
7.1. Okul Dışı Öğrenme Ortamları	174

7.2. Özel Gereksinimli Bireyler	177
7.3. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin İçerikler	181
7.4. Alternatif Okul Dışı Öğrenme Ortamları	185
7.5. Bilim ve Sanat Merkezleri ile Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezleri ...	186
KAYNAKÇA	191

Bölüm 8.

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİNDE OKUL DIŞI ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ.....	203
8. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİNDE OKUL DIŞI ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ..	204
8.1. Okul Öncesi Eğitiminde Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Önemi ve Çocuklara Yararları.....	205
8.2. Okul Öncesi Eğitiminde Okul Dışı Öğrenme Ortamları.....	208
8.2.1. Okul Bahçeleri	208
8.2.2. Müzeler	209
8.2.3. Millî ve Tematik Parklar	210
8.2.4. Bilim Merkezleri.....	211
8.2.5. Kütüphaneler.....	213
8.2.6. Botanik Bahçeleri, Hayvanat Bahçeleri ve Akvaryumlar	214
8.3. Okul Dışı Öğrenme Uygulamalarında Okul Öncesi Öğretmenlerinin Rollerini	215
8.4. Okul Öncesi Eğitimi Kapsamında Okul Dışı Öğrenme Ortamlarında Uygulanabilecek Etkinlik Örnekleri	219
8.5. Özet.....	238
KAYNAKÇA	240

Bölüm 9.

TÜRKÇE EĞİTİMİNDE OKUL DIŞI ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ.....	255
9. TÜRKÇE EĞİTİMİNDE OKUL DIŞI ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ.....	256
9.1. Giriş.....	256
9.2. Okul ve Eğitim	257
9.2.1. Formal Eğitim	258
9.2.2. İnfomal Eğitim.....	260
9.3. Okul Dışı Öğrenme Ortamları	262
9.4. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarında Türkçe Eğitimi	265

9.4.1. Kütüphane Ziyaretleri	269
9.4.1.1. Kütüphanelerde Türkçe Okuma Etkinlikleri.....	270
9.4.2. Milli Parklar ve Doğa Gezileri.....	274
9.4.3. Müze ve Tarihi Yer Gezileri	277
9.5. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarında Öğrenci Başarısının Değerlendirilmesi ...	285
9.5.1. Başarı ve Etkililik Ölçütleri	285
9.5.2. Geri Bildirim ve İyileştirme Süreçleri	286
9.5.3. Öğrenci Başarısının Değerlendirilmesi.....	286
KAYNAKÇA.....	287

Bölüm 10.

OKUL DIŞI MATEMATİK ÖĞRENME ORTAMLARI	291
OKUL DIŞI MATEMATİK ÖĞRENME ORTAMLARI	292
10.1. Matematik Öğrenmenin Doğası.....	294
10.2. Okul Dışı Öğrenme Ortamları	296
10.2.1. Okul dışı matematik öğrenme ortamları	299
10.2. 1.1. Müzeler	300
10.2.1.2. Bilim merkezleri	303
10.2. 1.3. Tarihi ve kültürel alanlar	305
10.2. 1.4. Kütüphaneler.....	306
10.2.15. Hayvanat bahçeleri.....	307
10.2.16. Okul dışı Öğrenme Ortamı Olarak STEM	308
10.2.1.7. Doğa okulları	310
KAYNAKÇA.....	316

Bölüm 11.

FEN EĞİTİMİNDE OKUL DIŞI ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	325
11. FEN EĞİTİMİNDE OKUL DIŞI ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ	326
11.1. Fen Eğitiminde Okul Dışı Öğrenme	326
11.2. Fen Eğitiminde Okul Dışı Öğrenmenin Planlanması.....	330
11.3. Örnek Ders Planı.....	332
11.4. Tahmin et aşaması	332

11.5. Gözlem Aşaması	334
11.6. Açıklama Aşaması	336
Değerlendirme Aşaması	337
KAYNAKÇA	340

Bölüm 12.

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE ETKİNLİKLERLE OKUL DIŞI ÖĞRENME	343
12. SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE ETKİNLİKLERLE OKUL DIŞI ÖĞRENME ..	344
12.1. Okul Dışı Öğrenme	344
12.2. Okul Dışı Öğrenmenin Amaçları	347
12.3. Okul dışı Öğrenmenin Özellikleri	348
12.4. Okul Dışı Öğrenmenin Tarihi ve Felsefi Temelleri	349
12.5. Sosyal Bilgiler Eğitimi ve Okul Dışı Öğrenme	350
12.6. Örnek Etkinlikler	357
KAYNAKÇA	364

Bölüm 13.

BEDEN EĞİTİMİ VE SPORDA	369
OKUL DIŞI ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ (ETKİNLİK ÖRNEKLERİYLE).....	369
13. BEDEN EĞİTİMİ VE SPORDA OKUL DIŞI ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ ..	370
13.1. Okul Dışı Öğrenme	370
13.2. Beden Eğitimi ve Sporda Okul Dışı Öğrenme.....	372
13.3. Okul Temelli ve Okul Dışı Beden Eğitimi ve Spor Etkinlikleri	376
13.4. Beden Eğitimi ve Sporda Örnek Okul Dışı Öğrenme Etkinlikleri	384
Etkinlikte Kullanılan Eğitim Teknolojileri Araç ve Gereçler	385
2. SONUÇ	397
KAYNAKÇA	399

Bölüm 14.

OKUL DIŞI ÖĞRENME ORTAMLARINDA GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ	409
14. OKUL DIŞI ÖĞRENME ORTAMLARINDA GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ ..	410
Sonuç.....	414
OKUL DIŞI ÖĞRENME ETKİNLİK TASARISI.....	416
KAYNAKÇA	421